

Navzlic temu docela jasno besedilo se je ponekod pojavilo dvom, kako je razlagati to pojasnilo. Posamezni uradniki razumejo namreč pojasnilo tako, da je vsakemu uslužbencu treba ostati še dvanajst mesecev po napredovanju pri starih prejemkih dvakrat, in sicer enkrat pri prvem napredovanju v višjo položajno skupino, enkrat pa pri prvem priznanju periodičnega poviška po uveljavljenju sedanjega urad. zakona.

Na kaj opirajo ti dvomljivci svoje dvome, ni jasno. Iz besedila samega, še bolj pa iz tendence, ki je vodila fin. ministrstvo ob izdani pojasnilu, nujno izvira, da je taka razlaga prisiljena in da tako ozkosrčno stališče skuša državnemu uslužbenstvu od komaj priznanega prava spet odščitati košček.

V podkrepljevanju tega naziranja opozarjamo samo na besedilo prvega odst. § 263. u. z., iz

katerega je prav tako razvidno, da je zakonodajalec mislil samo na prvo napredovanje sploh. Pod izrazom »napredovanje« uradniški zakon namreč stalno razume tako napredovanje po položajnih skupinah, kakor tudi po periodičnih poviških. Za oboje veljajo povsem enaka načela kot recimo glede rokov, za ustavev napredovanja itd. Čemu naj bi torej to pojasnilo fin. ministrstva skušalo utegniti že v zakonu samem priznana prava, je prav tako neumljivo.

Sicer je pa § 263. u. z. med »prehodnimi določili« in ima namen urediti le prvo predvedbo na prejemke po novem urad. zakonu.

Prepričani smo, da bodo vsi prišli do pravih presojanja, ker je namen finančnega ministrstva: **dosedanje napačno prakso izboljšati v korist uslužbenstva**, vsakomur očiten. (»Naš Glas«.)

Predlogi z glavne skupščine

Predlogi odbora za predloge.

Odbor je prejel: 1. Predlog izvršnega odbora JUU glede postavitve doma v Vrnjih, s katerim se naproša skupščina za pooblastilo, da se prične tekom leta 1933/34. z zidanjem doma v Vrnjih.

2. Predlog istega odbora, da se kupi zemljišče nekje blizu Slavije v Beogradu radi postavitve novega učiteljskega doma.

O prvem in drugem vprašanju se je vršila debata in nikdo od delegatov, ki so o stvari razpravljali, ni mogel videti zadostne obrazložitve in upravičenosti zahtev, posebno ne stvarne materialne možnosti za realizacijo tega namena. Soglasno je bilo sklenjeno, da se predloga zavrneta in da izvršni odbor tekom prihodnjega leta natančneje prouči vprašanje materialne možnosti za prvi predlog, in ako smatra, da splošno stanje združanja in okolnosti to dovoljujejo, pripravi drugi predlog in ga obširnejše in detajlnejše obrazloži ter predloži prihodnji skupščini. Glede prostora v ulici Kralja Milutina, kjer stoji dom učiteljskega združanja, naj izvršni odbor tekom leta najresnejše prouči in razčisti to vprašanje pri beograjski občini.

3. Tretji predlog je dostavila ljubljanska sekcija in se tiče izključitve tov. Frana Erjavca. Glede tega odloča odbor, da je predlog definitivno v smislu čl. 40. predzadnjega odstavka pravil. Vsi ostali ni bilo treba, da je izvršni odbor dostavil predlog temu odboru in to toliko bolj, ker sam ni dal svojega mnenja v smislu čl. 14.

4. Četrti predlog je poslal preko izvršnega odbora tov. Sretan Dinić. Predlog se tiče ustanovitve posebne sekcije za narodno izobraževanje pri glavnem odboru. Tudi ta predlog je bil zavrnjen z ozirom na predpise čl. 3. naših pravil.

5. Peti predlog je poslala sekcija za dravsko banovino o ligah za zvezo z učitelstvom slovenskih držav. Dasi je bil ta predlog v načelu pozdravljen, vendar ni bil sprejet z ozirom na že obstoječe predpise čl. 3. toč. e) naših pravil. Nalaga se in prepušča izvršnemu odboru, da v smislu tega predpisa vrši vidnejše svoje dolžnosti. Razen teh predlogov je bil odboru neposredno dostavljen po članu Lundu Dušanu predlog sekcije za dravsko banovino. Predlog vsebuje večje število raznih zahtev o vprašanju splošnih učiteljskih pravic. Ta predlog je bil sprejet s pripombo, da ga v celoti prečita in razloži predlagatelj, ako bo skupščina to zahtevala.

Predlog resolucije.

Ki ga je izdelala manjšina odbora za resolucijo glavne skupščine v Ljubljani. Predlog ni bil prečitán na skupščini, pač pa ga je objavil jugoslovanski učiteljski glas.

Jože Zupančič:

Nemško manjšinsko šolstvo v dravski banovini

V stolpcih našega »Učiteljskega tovariša« smo že večkrat razpravljali o zanimivem in važnem ter zelo poučnem vprašanju — glede manjšinskega šolstva. S tako zadevo se je prav koristno pobaviti tudi za lastno informacijo. Jaz, na primer, sem zašel lanske počitnice na Kočevarsko in sem o tem nekaj drobnih vtisov priobčil v »Učit. tovarišu« pod zaglavjem: »V dolini Divjega potoka«. Takrat sem — s pomočjo tov. Šerbeca, ki služi v Črmošnjicah v novomeškem srezu, dobil bežen pogled v manjšinsko šolstvo naše banovine. S tovarišem Kovačičem iz Šmartna in tov. Netkom Adamičem iz Zagorja pa smo vtaknili svoje radovedne nosove v razmere manjšinskega šolstva na severozahodu naše države ob priliki, ko smo potovali na cerške svečanosti. Ugotoviti moram, da vsa naša javnost posveča tej zadevi premalo svoje pažnje. Inozemci čuvajo budno nad svojimi pobratimi in najdejo najmanjšo priliko, da razpihnejo vsako dozdevno nepopolnost, ki se jim je dogodila (ali pa se jim ni ugodila kaka pretiranost) njihovim sobratom v velikansko afero, ki zaide često tudi na mednarodno diplomatsko polje. Naj omenim mimogrede le epizodo z razboritimi burševskimi študenti iz Rajha. Prigodila se je te dni. Izbrali so si za svoj počitniški izlet vedno pot skozi Zasavje. Po Savi so zaveslali v kajakih. Mladi nergači pa so imeli pritrjene na krnicah svojih kajakov nemške prapore s hitlerjevskimi »hakenkrajci«. Naši domači kopalci so se seveda razburjali, ko so mimo njih švigali izzivajoči izletniki. Na pozive s kopnega, da je neumestno potovati skozi naše kraje s hitlerjevskimi insignijami, so naši dobili iz kajakov zasmehovalne odgovore, o

čemur je bila obveščena tudi varnostna oblast. Mlade tevtonce je našla kasneje službujoča orožniška patrulja na idiličnem savskem brežulju, ko so si kuhali pod pravkar zgrajenim platinenim domom večerjo. In vrhu šotora je spet plapolala nemška trobojka s hitlerjevskim znamenjem.

Uro kasneje, ko so se morali buršaki predstaviti pri oblastvih zaradi izzivanja, pa je že zavrtel nemški konzulat telefonsko ročico — vrag vedi, kje je zvedel za svoje korajžne fante — in posredoval za mlade »Volksgenosse«.

Ta dogodek je, menim, značilen za tip nemškega človeka, ki tvori v naši državi vsakomur pomembno manjšino. V letošnji proračunski debati je senator dr. Rožič, po poklicu ljubljanski profesor, ki se je že svoj čas močno udeleževal pri narodno obrambnem delu, sprožil tudi vprašanje glede narodnih manjšin. Navedel je, da je po naših statističnih podatkih v Jugoslaviji 470.000 Nemcev, medtem ko trdijo Nemci, da jih je raztresenih po vsej državi 600.000 (kakor naše kompaktne narodne manjšine v Julijski Benciji).

Gotovo je, da živjajo v političnem oziru jugoslovanski Nemci toliko političnih pravic, kakor Srbi, Hrvatje ali Slovenci. Saj smo zvedeli prav te dni iz listov, da je bil sprejet v JNS celo sam voditelj nemškega življa v naši državi dr. Kraft (ki pa je glasoval, — če se ne motim, — proti letošnjemu budžetu).

Nemška narodna manjšina ima pri nas svoje šole celo v takih krajih, kjer jih prej niso imeli, saj so dobili v lanskem šolskem letu 58 nemških oddelkov samo v savski banovini.

Za primeru pa naj navedem naslednjo statistiko iz šol. leta 1931/32. Takrat so imeli Nemci v Jugoslaviji:

39 otroških vrtecev z 2894 otroki, 620 osnovnošolskih razredov z 29.904 otroke, 188 razredov višjih narodnih šol za 7045 šolarjev.

Splošne vesti

— **Spremembe v prosvetnem ministrstvu.** Gospod Milan Ševarlić, načelnik oddelka za osnovni pouk, je imenovan za načelnika splošnega oddelka v prosvetnem ministrstvu. — Gosp. Vladimir Durdić, šef personalnega oddelka za osnovni pouk, je imenovan za direktorja gimnazije v Jagodini.

— **Draginjske doklade dodeljenega učiteljstva.** Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, iz katerega je razvidno, da pripadajo dodeljenemu učiteljstvu draginjske doklade onega kraja, kamor so dodeljeni. A pravico do doklad kraja, v katerega so dodeljeni, imajo le oni učitelji (ice), ki so dodeljeni prosvetnemu ministrstvu, ministrstvu za fizično vzgojo in kraljevskim banskim upravam.

— **Razstava šolskih vrtoč na Jesenicah.** Sreski odbor za razstavo šolskih vrtoč za radovljiški srez je kljub težkočam in neugodnim vremenskim prilikam s požrtvovalnim sodelovanjem učiteljstva radovljskega sreza priredil razstavo šolskih vrtoč. Razstava bo otvorjena v soboto dne 7. oktobra t. l. ob 10. uri v narodni šoli na Jesenicah. Na to prvo sresko šolsko-vrtnarsko razstavo vabimo učiteljstvo, pa tudi prijatelje šole ter ljubitelje sadjarstva in vrtnarstva.

— **Prekinitev pouka zaradi nujnih jesenskih poljskih del in trgatve** je odločilo ministrstvo prosvete, da je glede prekinitve pouka zaradi nujnih jesenskih poljskih del, odnosno trgatve tudi v tekočem letu postopati po razpisu ministrstva prosvete iz lanskega leta (ON br. 74617 z dne 28. sept. 1923). Sreska načelstva naj predlagajo tozadevna dovoljenja v naknadno odobritev kr. banski upravi.

— **† Anton Mikuž.** Dne 26. septembra je umrl v Šenkovem turnu, kjer je bil na letovišču, upokojeni višji računski svetnik Anton Mikuž. Pokojnik, ki je dosegel lepo starost 76 let, je bil odličen jezikoslovec, slovnicař in izvršen poznavalec slovenskega jezika. Sodeloval je pri urejevanju Pletersnikovega slovarja, vzorno urejeval 14 let »Planinski Vestnik«, vršil pri »Ljublj. Zvonu« odgovorno službo korektorja in se kot slovnicař živahno udeleževal v raznih listih do zadnjega. Za lepoto in pravilnost slovenskega jezika je neustrahovano delal vse življenje. Pokojnik Mikuž je bil gimnazijski suplent. Pri protiaustrijskih demonstracijah ob odkritju Grünovega spomenika v Ljubljani je bil odpuščen iz državne profesorske službe in je sprejel mesto računskega uradnika pri tedanjem deželnem odboru, kjer je dosegel čin nadsvetnika. Bil je velik prijatelj učiteljstva, zato je tudi najrajši zahajal v učiteljsko družbo. Zasluznemu javnemu delavcu ohranimo časten spomin.

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,
Obračun kraj. šol. odbora,
Zapisnik proračunske seje in
Zapisnik obračunske seje kraj. šol. odbora

N a r o č i l a s p r e j e m a

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Naša organizacija JUU je kot čuvarica državnih in nacionalnih interesov posvečala vso potrebno pozornost manjšinskemu šolstvu, zlasti še, ker je to v naši banovini precej razširjeno. Iz poročil nekaterih agilnih sreskih društev posnemamo v »Učit. tovarišu« često, kako pazno zasledujejo gibanje naših narodnih manjšin. Tem zadevam pa smo pogledali do dna na predsedniških zborovanjih, koder so naši obmejni tovariši prinesli mnogo žalostnega materiala, ki je dokazoval, kako se favorizira manjšinsko šolstvo na škodo naše nacionalno usmerjene jugoslovanske šole. Ves ta zbrani material smo predložili merodajnim činiteljem v opozorilo in uporabo. JUU pa se je znašlo pri obrambi naših nacionalno-šolskih interesov ramo ob rami tudi z drugimi narodnimi korporacijami. Močno oporo imamo zlasti v CMD, čije generalni tajnik je ing. Mačkovšek, ki je poudaril na lanskeletni glavni skupščini Cirilmetodarjev v Slov. Bistrici, da pride na tisoč Nemcev več razredov, kakor pa na tisoč Jugoslovancev!...

Prinašamo še kratko statistiko, kakor jo je sestavil Odsek za manjšinsko šolstvo pri naši banovinski sekciji JUU:

Srez	Število učencev:		Nemcev Skupaj
	Razredov		
Jugosl.			
Celje	1	25	5
Črnomelj	2	69	12
Kočevje	21	830	—
Ljubljana	2	59	5
Ljutomer	8	319	—
Maribor l. br.	3	101	—
M. Sobota	3	125	4
Novo mesto	9	361	31

Zanimivo je, da so namerjali ustanoviti nemški manjšinski razred celo v Hrastniku v Zasavju. Nad vse zanimivo pa je bilo postopanje celjskih Nemcev v začetku šolskega leta 1930/31. Tam je bilo v tistem času le 23 nemških otrok, s čimer seveda ni bilo zadostno pogoju za ustanovitev nemškega manjšinskega

— **Telovadba po sokolskem sistemu.** Pod tem naslovom je priredila sekcija J. U. U. za savsko banovino tečaj v Črkvenci. Tečaj je trajal od 16. julija do 13. avgusta. Vodja tečaja je bil šolski nadzornik Dušan Bogunović. Predavanja so trajala dnevno 5 ur. Na tečaju se je obravnavalo: Telovadba za otroke od 6. do 14. leta, predaval Dušan Bogunović, Sokolski sistem dr. Miroslava Tyrša predaval prof. Milutin Mudrić; lahka atletika poučeval Miroslav Dobrin; orodna telovadba, predaval Vinko Matejčič; veslanje kapetan Ružič in plavanje gđc. Zlata Vimer. Predavali so še g. Jovan Milojević, Ivan Ivančič in Ante Sepić. Udeleženci tečaja, ki so se zbrali iz vseh banovin, so prirejali med tečajem ob nedeljah in praznikih izlete po Hrvaškem Primorju. Iz tega tečaja je odšlo 42 iskrenih in marljivih sokolskih delavcev. Do sedaj je priredila sekcija J. U. U. za savsko banovino že 8 sličnih tečajev, ki jih je obiskovalo 546 učiteljev in učiteljic.

NADELO ZA NAŠE DOMOVE! VSA NAROČILA POTOM UGP.

— **Milan Skrbinšek: »Božji volk in drugi. Igre za mladinske odre. Ljubljana 1933. Učiteljska tiskarna. Str. 136.** Priznani gledališki strokovnjak, režiser ljubljanske drame g. Skrbinšek, je zbral v tej zbirki, ki jo je posvetil spominu svojega očeta, šest svojih otroških igr. Uvod je »beseda vodjem mladinskih odrov in misli za pouk dece o gledaliških vprašanjih«. Avtor razvija tu svoje misli o dram. dramatik. o režiserju, igralcu in njih delu. Ker se posebno ozira na mladinsko literaturo in mladinske odre, bodo ravno te uvodne besede dale mnogo pobude in poguma ravno vzgojiteljem in poznavalcem naše dece. Zaključuje »z željo, da bi vodje šolskih odrov obujali v deci tisto ljubezen do igranja, ki izvira iz zavesti, da s svojimi nastopi služijo — lepi stvari.« — Od posameznih igr. bi posebno omenjali ravno »Božjega volka« (3 prizori). Za božič je namenjena igr. v 2 slikah »Pod božičnim drevesom«. Mična je posebno igr. v 6 prizorih »Siroti Zorica in Marko«. Ker sta to dve gledališki siroti in je snov vzeta deloma iz igralskega življenja, bi še prav posebno opozorili nanjo. Otroški komediji v 6 prizorih »Spletkar Niko«, ki je zares posrečena, sledi pustna šala v 7 prizorih »Krinke«, ki je gotovo že zgolj igralsko najbolj zanimiva. To bo nekaj za otroški predpust. — Zbirko zaključuje simbolična slika »Vstajenje«, za katero je napisal verz pesnik dr. J. Lovrenčič in katero je avtor režiral na Krekovem večeru l. 1918. v Trstu v gledališču »Politeama Rossetti«. — V splošnem moramo reči, da bodo te zbirke naši vzgojitelji zelo veselili. To so same male, toda profinjene igrice, lahko vzprijazljive že zato, ker ne zahtevajo nobenih kulis in navlake in ker je vsako igr. avtor strokovno-režisersko tako opremil, da tudi laik ne bo imel z njimi nobenih težav. Ker ni v njih nobenih banalnosti, pač pa mnogo vzgojnih vrednot in dobrin, jih bodo starši zelo radi jemali v roke, še bolj pa otroci, katerim so namenjene. Zato zbirko vsem toplo priporočamo.

— **Cvetlične čebulice** vse najboljše vrste za lončke in za vrtove, kakor: hijacinte, tulipane, narcise, krokuse, anemone, zlatice itd. priporoča Josip Urbanič, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Tozadevni cenik je priložen današnji številki ter ga priporočamo posebni pozornosti naših cenj. naročnikov.

ga razreda. In od teh 23 nemških prijavljenčev je imelo 20 (1) otrok pristne naše slovenske priimke, v živ dokaz, kako je germanizacija že posegla po slovenskem življu v mestu ob Savinji.

Kako znajo biti Nemci nasilni, kadar jim gre za ustanovitev nemških manjšinskih razredov, pa naj govori stenografski zapisnik iz našega senata. Iz njega posnemamo naslednje: Nemška kulturna in prosvetna društva v Jugoslaviji, ki so povezana v »Kulturbundu«, štejejo 415 edinic. Kulturbund pa nima samo manjšinskega namena, temveč lovi tudi jugoslovansko deco in nadaljuje že v Avstriji za početo germanizacijo. Eklatanten primer nudi za to Sladki vrh, malo naselje v srezu Maribor levi breg. Za te otroke so priredili Kulturbundovci celo nemško božičnico. Njih starše pa so nato prisilili, da vpišejo svojo deco v nemški manjšinski razred. Šolski upravitelj se to seveda odklonil, ker je to v nasprotju s § 45. in 46. zakona o narod. šolah. Na podlagi nekake tozadevne poverljivega akta ministrstva prosvete, ki govori o organizaciji manjšinskih razredov, je nemški »Kulturbund« tega šolskega upravitelja ukoril.

Dovolj značilen incident, ki jasno ilustrira nemško — lojalnost.

Često se dogodi, da trpi nacionalni pouk jugoslovanske dece, ki je zaradi krajevnih neprilik združena z manjšinsko deco. Ta naša mladež bi nikakor ne smela izgubiti prilike do pouka v materinščini. Zatorej naj v vseh teh primerih obvelja stališče našega narodno obrambnega odseka: a če je v manjšinskem razredu tudi en sam otrok naše jugoslovanske narodnosti, mora uživati pouk v svojem materinskem jeziku.

Kajti ne gre nikakor, da bi bil naš mali državljan ob prirodne pravice na korist manjšinskih tovarišev. Prihodnjic pa še kaj o naših narodnih manjšinah v Korotanu in v Julijski Benciji.